

עירובין נו

רבי הונא	ברייתא
כל עיר שאין בה ירק — אין תלמיד חכם רשאי לדור בה	שלושה מרבין את הזבל, וכופפין את הקומה, ונוטלין אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם, ואלו הן : פת קיבר ושכר חדש וירק
בתומי וכתתי	בשאר ירקי

חיזוק לפתרון : כדתניא : **שום - ירק, כרישין - חצי ירק, נראה צנון - נראה סם חיים .**

ברייתא	ברייתא
סתירה	נראה צנון - נראה סם חיים
פתרון 1	באמהות
פתרון 2	בימות החמה
	בימות הגשמים

אמירה : אמר רב יהודה אמר רב : כל עיר שיש בה מעלות ומורדות, אדם ובהמה שבה מתים בחצי ימיהן.

קושי : מתים סלקא דעתך?

תירוץ : אלא אימא : מזקינים בחצי ימיהן.

חיזוק לתירוץ : אמר רב הונא בריה דרב יהושע : הני מולייתא דבי בירי ודבי נרש אזקנון.

תנו רבנן : בא לרבעה — מרבעה בריבוע עולם, נותן צפונה לצפון עולם ודרומה לדרום עולם, וסימניך : עגלה בצפון, ועקרב בדרום .

רבי יוסי אומר : אם אינו יודע לרבעה בריבוע של עולם, - מרבעה כמין התקופה. כיצד? חמה יוצאה ביום ארוך ושוקעת ביום ארוך - זה הוא פני צפון. חמה יוצאה ביום קצר ושוקעת ביום קצר — זה הוא פני דרום. תקופת ניסן ותקופת תשרי - חמה יוצאה בחצי מזרח ושוקעת בחצי מערב, שנאמר : "הואִך אֵל פְּרוּס וסוּכַּפ אֵל צְפוֹן", הולך אל דרום - ביום, וסוכב אל צפון - בלילה. "סוכפ סוכפ הואִך הרוח" - אלו פני מזרח ופני מערב, פעמים מהלכתן ופעמים מסבבתן.

דעה שחולקת על ר' יוסי : אמר רב משרשיא : ליתנחו להני כללי, דתניא : לא יצאה חמה מעולם מקרן מזרחית צפונית ושקעה בקרן מערבית צפונית, ולא יצאה חמה מקרן מזרחית דרומית ושקעה בקרן מערבית דרומית .

עוד בעניין תקופות : אמר שמואל :

- אין תקופת ניסן נופלת אלא בארבעה רבעי היום, או בתחלת היום או בתחלת הלילה, או בחצי היום או בחצי הלילה.
- ואין תקופת תמוז נופלת אלא או באחת ומחצה, או בשבע ומחצה, בין ביום ובין בלילה.
- ואין תקופת תשרי נופלת אלא או בשלש שעות או בתשע שעות, בין ביום ובין בלילה.
- ואין תקופת טבת נופלת אלא או בארבע ומחצה או בעשר ומחצה, בין ביום ובין בלילה.
- ואין בין תקופה לתקופה אלא תשעים ואחד יום ושבע שעות ומחצה.
- ואין תקופה מושכת מחברתה אלא חצי שעה .

עוד בעניין : ואמר שמואל : אין לך תקופת ניסן שנופלת בצדק, שאינה משברת את האילנות. ואין לך תקופת טבת שנופלת בצדק, שאינה מייבשת את הזרעים. והוא, דאיתיליד לבנה או בלבנה או בצדק .

תנו רבנן : המרבע את העיר, עושה אותה כמין טבלא מרובעת. וחוזר ומרבע את התחומין, ועושה אותן כמין טבלא מרובעת. וכשהוא מודד, לא ימדוד מאמצע הקרן אלפים אמה מפני שהוא מפסיד את הזווית. אלא מביא טבלא מרובעת שהיא אלפים אמה על אלפים אמה, ומניחה בקרן באלכסונה . נמצאת העיר משתכרת ארבע מאות אמות לכאן וארבע מאות אמות לכאן. נמצאו תחומין משתכרין שמונה מאות אמות לכאן ושמונה מאות לכאן. נמצאו העיר ותחומין משתכרין אלף ומאתים לכאן ואלף ומאתים לכאן.

הסבר לברייתא: אמר אביי: ומשכחת לה במתא דהויא תרי אלפי אתרי אלפי.

תניא, אמר רבי אליעזר ברבי יוסי: תחום ערי לויים אלפים אמה. צא מהן אלף אמה מגרש - נמצא מגרש רביע, והשאר שדות וכרמים.

מקור לברייתא: מנא הני מילי? אמר רבא: דאמר קרא: "מקור העיר וחוצה אלף אמה סביב",

אמרה תורה: סבב את העיר באלף, נמצא מגרש רביע.

קושי על הברייתא: רביע! פלגא הוי!

פירוש 1: אמר רבא: בר אדא משוחאה אסברה לי - משכחת לה במתא דהויא תרי אלפי אתרי אלפי.

• תחום כמה הויא? שיתסר - 16

• קרנות כמה הויין? שיתסר - $32 = 16$

• דל תמניא 8 דתחומין וארבעה 4 דקרנות,

• כמה הוי? תריסר 12

קושי: נמצא מגרש רביע? טפי מתלתא נינהו - $12/32$

תירוץ: אייתי ארבעה 4 דמתא, שדי עלייהו $12/36$.

קושי: אכתי תילתא הוי!

תירוץ: מי סברת בריבועא קאמר? בעיגולא קאמר.

כמה מרובע יתר על העגול? רביע, דל רביע מינייהו — פשו להו תשעה - ותשעה

מתלתין ושיתא $9/36$, ריבעא הוי.

פירוש 2: אביי אמר: משכחת לה נמי במתא דהויא אלפא באלפא.

• תחומין כמה הוי? תמניא - 8

• קרנות כמה הוי? שיתסר - $24 = 16$

• דל ארבע דתחומין וארבע דקרנות 8

• כמה הוי? תמניא - 8

קושי: תילתא הוי! $8/24$

תירוץ: מי סברת ברבועא קאמר? בעיגולא קאמר.

כמה מרובע יתר על העגול — רביע, דל רביע — פשו לה שיתא. ושיתא מעשרים

וארבע, ריבעא הוי. $6/24$

